

Sameining starfsemi Veðurstofu Íslands og Vatnamælinga í nýja stofnun

Greinargerð starfshóps

1. Inngangur	2
2. Hlutverk Veðurstofunnar og Vatnamælinga.....	3
2.1 Verkefni Veðurstofu Íslands.....	3
2.2 Verkefni Vatnamælinga.....	4
3. Hlutverk og verkefni sameinaðrar stofnunar.....	5
3.1 Hlutverk.....	5
3.2 Verkefni.....	7
4. Fjármögnun og rekstur	8
4.1 Fjármögnun	8
4.2 Rekstrarform	9
4.3 Gagnamál.....	9
4.4 Samstarfsaðilar og viðskiptavinir	10
5. Sameinuð stofnun.....	10
5.1 Staða stofnunar og stjórnun	10
5.2 Starfsstöðvar	10
5.3 Heiti nýrrar stofnunar	11
5.4 Undirbúningur og framkvæmd sameiningar	11
6. Frumvarp til laga um hina nýju stofnun.....	12

Umhverfisráðuneytið

Mars 2008

1. Inngangur

Í lögum nr. 167/2007 um flutning verkefna innan stjórnarráðsins, er m.a. kveðið á um stofnun nýrrar stofnunar um verkefni Veðurstofu Íslands og Vatnamælinga, sem taki til starfa innan stjórnarsýslu umhverfísráðuneytisins eigi síðar en 1. janúar 2009.

Til að hrinda ofangreindum breytingum í framkvæmd skipaði umhverfísráðherra starfshóp þann 14. janúar 2008 til að leggja grunn að lagafrumvarpi um hina nýju stofnun. Í starfshópinn voru skipuð:

- Magnús Jóhannesson ráðuneytisstjóri, umhverfísráðuneyti, formaður.
- Árni Snorrason forstöðumaður, Vatnamælingar.
- Magnús Jónsson veðurstofustjóri, Veðurstofa Íslands.
- Hermann Sveinbjörnsson sérfræðingur, umhverfísráðuneyti.
- Ingibjörg Halldórsdóttir lögfræðingur, umhverfísráðuneyti.
- Þorsteinn Sæmundsson sérfræðingur, umhverfísráðuneyti.

Sigurður H. Helgason, framkvæmdastjóri Stjórnháttá ehf, starfaði með starfshópnum að verkefninu. Auk þess sátu fundi starfshópsins Matthew J. Roberts, fyrir hönd Starfsmannafélags Veðurstofu Íslands og Gunnar Sigurðsson, fyrir hönd starfsmanna Vatnamælinga. Starfshópurinn hélt 8 fundi og skilaði tillögum sínum til ráðherra þann 7. mars 2008.

Undirbúningur verkefnisins hófst í lok síðasta árs með þarfagreiningu verkefna Veðurstofu og Vatnamælinga sem tók til helstu starfsþátta og mikilvægis þeirra, hagræðis við sameiningu og ábendinga um æskileg ný viðfangsefni sameinaðrar stofnunar. Ennfremur var fjallað um helstu samstafsaðila Veðurstofu og Vatnamælinga. Þarfagreiningin er fylgiskjal með þessari greinargerð. Að vinnslu þarfagreiningunnar unnu þrír sérfræðingar:

- Einar Sveinbjörnsson veðurfræðingur.
- Hákon Aðalsteinsson vatnalíffræðingur.
- Sveinbjörn Björnsson eðlisfræðingur sem jafnframt var formaður hópsins.

Sérfræðihópurinn vann þarfagreininguna í samráði við Árna Snorrason forstöðumann Vatnamælinga Orkustofnunar og Magnús Jónsson veðurstofustjóra. Einnig hafði hópurinn samráð við ýmsa starfsmenn stofnananna og voru drög að álitsgerðinni kynnt starfsmönnum Veðurstofu og Vatnamælinga á fundum í desember 2007. Að fengnum ábendingum og endurbótum að loknum þessum fundum var þarfagreiningunni skilað til umhverfísráðuneytisins 14. desember s.l.

Sérfræðihópurinn mælir með því á grundvelli þarfagreiningarinnar að starfsemi Veðurstofu Íslands og Vatnamælinga Orkustofnunar verði sameinuð í nýrri stofnun. Auk þeirra rannsókna og vöktunar sem nú fer fram á vegum þessara stofnana ætti að gera hinni nýju stofnun kleift að stunda rannsóknir á sviði loftslagsmála og verndar vatns og sjálfbærri nýtingu þess. Hópurinn taldi mikilvægt að styrkja lagasetningu um vatnafar og jarðvá til samræmis við lög um veðurþjónustu og snjóflóð og skriðuföll.

Sérfræðihópurinn lagði fram ýmis rök fyrir sameiningu starfsemi Veðurstofu og Vatnamælinga og tekur starfshópurinn undir þau. Margvíslegir kostir fylgja sameiningunni bæði faglegir og rekstrarlegir. Má í þessu samhengi einkum nefna að sameiningin getur:

- Bætt þjónustu og styrkt samvinnu á öllum sviðum sem lúta að vöktun náttúru og viðbrögðum við náttúruvá, þ.m.t. jarðskorpuhreyfingum, veðurfari og vatnafari.
- Breikkað og styrkt faglega hæfni og aukið möguleika til að sinna ýmsum verkefnum varðandi náttúru Íslands sem fram til þessa hafa legið utangarðs.
- Styrkt umhverfissráðuneytið í umsjón vatnsauðlinda samkvæmt alþjóðasamningum og í alþjóðasamstarfi sem Ísland hefur gerst aðili að og jafnframt bætt forsendur til að framfylgja evrópsku vatnatilskipuninni sem tekin hefur verið upp hér á landi og nær til alls fersks vatns og strandsjávar.
- Eflt rannsóknir á loftlags/veðurfarsbreytingum og styrkt faglega ráðgjöf fyrir stjórnvöld á því sviði.
- Tryggt vörslu gagna um vatnafar, veðurfar og jarðskorpuhreyfingar og bætt aðgengi almennings og fyrirtækja að þessum gagnagrunnum.
- Skapað öflugri og áhugaverðari vinnustað og gefið starfsmönnum aukin tækifæri til þróunar í starfi.
- Stuðlað að hagræðingu, t.d. í rekstri mælingakerfa, gagnagrunna og ýmiskonar upplýsingakerfa, auk almennrar hagræðingar í sameiginlegri þjónustu og stjórnun.

2. Hlutverk Veðurstofunnar og Vatnamælinga

Sameinuð stofnun tekur við starfsemi Veðurstofu Íslands og Vatnamælinga. Rétt þykir að minna hér á helstu núverandi hlutverk, verkefni og skyldur þeirra.

2.1 Verkefni Veðurstofu Íslands

Samkvæmt lögum um Veðurstofu Íslands nr. 30/1985 skulu verkefni Veðurstofunnar vera sem hér segir:

1. að sjá um rekstur grunnkerfa og annast grunnþjónustu á sviði veðurþjónustu, sbr. lög um veðurþjónustu;
2. að annast verkefni á sviði ofanflóðavarna, sbr. lög um varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum;
3. að annast jarðskjálftamælingar og úrvinnslu þeirra og safna upplýsingum um jarðskjálfta og hægar jarðskorpuhreyfingar tengdar jarðskjálftum; enn fremur að safna upplýsingum um eldgos og öskufall þegar ástæða þykir til;
4. að gera athaganir og mælingar á mengun í lofti og úrkomu;
5. að fylgjast með framförum og þróun í veðurfræði og öðrum fræðigreinum á starfssviði sínu og vinna að rannsóknum á þeim er hafi það að höfuðmarkmiði að auka þekkingu á veðurfari landsins, bæta veðurþjónustuna og auka hæfni stofnunarinnar til að láta í té upplýsingar í þágu atvinnulífs, öryggismála og annarra þarfa landsmanna;
6. að annast samskipti við Alþjóðaveðurfræðistofnunina, svo og önnur milliríkjasamskipti innan verkahringis Veðurstofunnar;
7. annað það er ráðherra kann að ákveða að falli undir verksvið Veðurstofunnar.

Í reglugerð um Veðurstofu Íslands nr. 367 frá 1996 er nánar kveðið á um útfærslu einstakra verkefna hennar. Þar er helstu verkefnum Veðurstofunnar lýst svo:

1. Veðurstofa Íslands gerir veðurspár fyrir Ísland og skilgreind hafsvæði umhverfis landið og sendir út sérstakar viðvaranir um yfirvofandi óveður. Einnig sér stofnunin um flugveðurþjónustu á flugvöllum og á flugleiðum í samræmi við óskir flugmálayfirvalda og samkvæmt alþjóðlegum reglum og samþykktum. Stofnunin vaktar hættu á snjóflóðum, aurskriðum, jarðskjálftum, eldgosum, sjávarflóðum og ísingu svo og hafísútbreiðslu og sendir út viðvaranir og upplýsingar til að draga úr hættu á manntjóni og öðrum skaða. Stofnunin veitir almennings-, atvinnulífi og stjórnvöldum ráðgjöf og þjónustu þar sem

sérþekking hennar kemur að notum s.s. vegna skipulagsmála, mannvirkjagerðar, ofanflóðavarna og áætlanagerðar. Stofnunin miðlar rauntímaveðurupplýsingum til innlendra notenda og dreifir slíkum upplýsingum til alþjóðanota í samræmi við skuldbindingar gagnvart Alþjóðaveðurfræðistofnuninni.

2. Veðurstofa Íslands aflar veðurfræðilegra gagna með rekstri veðurstöðvakerfis á landi og sjó. Þá annast stofnunin mælingar á ýmsum efnum í andrúmslofti og úrkomu, m.a. vegna alþjóðlegra skuldbindinga og vegna rannsókna á veðurfarsbreytingum, ósoneyðingar og dreifingar þrávirkra lífrænna efna, þungmálma og annarra skaðlegra efna í andrúmslofti.

Stofnunin skal með rekstri stöðvakerfis mæla jarðhræringar og afla gagna um jarðskjálfta, eldgos og öskufall og sér um sértækar mælingar vegna ofanflóðahættu og söfnun gagna um snjóflóð og skriðuföll. Stofnunin annast þjálfun athugunarmanna á landi og sjó og snjóflóðaeftirlitsmanna með sérstakri kennslu og endurmenntun.

3. Veðurstofa Íslands stundar rannsóknir á veðurfari landsins, ofanflóðum, hegðun hafíss og í veðurfræði almennt, á sviði jarðeðlisfræði og annarra fræðigreina sem eru á starfssviði stofnunarinnar.

Stofnunin annast gerð hættumats vegna snjóflóðahættu og hættu á jarðskjálftum auk hættumats á hverri þeirri náttúruvá sem stofnuninni er ætlað að vakta.

Stofnunin vinnur að úrvinnslu- og rannsóknaverkefnum fyrir stjórnvöld, stofnanir, fyrirtæki og einstaklinga auk annarra verkefna sem umhverfisráðherra ákveður að fengnum tillögum eða að höfðu samráði við veðurstofustjóra.

Stofnunin tekur þátt í alþjóðlegri rannsóknastarfsemi með sérstakri áherslu á veðurþjónustu, hnattræn loftslagsvandamál og eflingu þekkingar innan þeirra greina sem tengjast starfssviði hennar.

Sérstök lög um varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum voru sett árið 1997 og önnur sérlög um veðurþjónustu voru sett árið 2004 og er hlutverki og verkefnum Veðurstofunnar í þessum málaflokkum lýst nokkuð ýtarlega í þessum lögum. Ýmsar reglugerðir hafa síðan verið sett um einstaka þætti ofanflóðamála s.s. hættumat. Engin sérlög eða reglugerð hafa verið sett um jarðvá, en að því hefur verið stefnt af hálfu stjórnvalda frá því að lög um veðurþjónustu tóku gildi.

2.2 Verkefni Vatnamælinga

Engin sérstök lög hafa verið sett um starfsemi Vatnamælinga en þær hafa frá setningu orkulaga nr. 58/1967 verið deild í Orkustofnun. Í lögum um Orkustofnun nr. 87/2003 segir í 3. gr.:

Starfsemi vatnamælinga Orkustofnunar skal rekin sem sjálfstæð eining og vera fjárhagslega aðgreind frá annarri starfsemi stofnunarinnar. Skal einingin standa undir þeim kostnaði sem af starfsemi hennar hlýst með sölu á þjónustu.

Í reglugerð um Orkustofnun nr. 308/2004 er helstu verkefnum Vatnamælinga lýst svo í 8. gr.:

1. að annast langtímarannsóknir á vatnafari og rannsóknir á vatnsauðlindinni, eðli hennar og skilyrðum til nýtingar samkvæmt samningi við þá, sem slíkar rannsóknir kosta, þ. á m. orkumálasvið stofnunarinnar, orkufyrirtæki o.fl.,
2. að vinna að sérstökum verkefnum fyrir orkumálasvið, sem miða að því að uppfylla hlutverk þess,
3. aðrar rannsóknir á umhverfis- og auðlindasviði sem fallið geta að hlutverki Vatnamælinga,
4. að markaðsfæra þekkingu Orkustofnunar í vatnafarsrannsóknum, enda sé ekki tekin meiri áhætta en samrýmist fjárhagslegri getu Vatnamælinga,
5. að finna upp, þróa og aðlaga aðferðir og tæki til rannsókna á vatnafari í samræmi við fjárhag Vatnamælinga hverju sinni.

Þessi verkefni rækja Vatnamælingar m.a. með því:

- að hafa í þjónustu sinni hæfa sérfræðinga með nægilega fagþekkingu og viðhalda henni.
- að hafa tiltækan tækjabúnað, sem nauðsynlegur er til að beita fremstu rannsóknartækni, eftir því sem fjárhagur leyfir og við verður komið á hverjum tíma.
- að taka þátt í samstarfi á sviði vatnafræða í umboði orkumálastjóra.

Verkefni sem Vatnamælingar annast, fyrir orkumálasvið sem og aðra, skulu standa undir sér fjárhagslega og verðlagning taka mið af markaðsverði, þegar slíkt á við. Rekstrarafgangi Vatnamælinga skal í samráði við orkumálastjóra ráðstafa til að efla rannsóknarfærni Vatnamælinga.

Auk rannsókna á vatnafari og vatnsauðlindinni með orkunýtingu í huga hafa Vatnamælingar stundað almennar rannsóknir á umhverfis- og auðlindasviði í samvinnu við Veðurstofu Íslands, Háskóla Íslands, orkufyrirtæki, og norrænar vatna- og veðurfræðistofnanir.

3. Hlutverk og verkefni sameinaðrar stofnunar

Með sameiningu Veðurstofunnar og Vatnamælinga er ekki aðeins stefnt að samrekstri núverandi verkefna, heldur einnig að því að móta hlutverk stofnunarinnar með nýjum og heildstæðum hætti, þannig að tryggt sé að starfssvið og verkefni verði samþætt með það að markmiði að efla starfsemina. Jafnframt að styrkja nýjar áherslur og skerpa á eldri verkefnum. Hér eru einkum um að ræða rannsóknir og ráðgjöf vegna loftslagsbreytinga og markvissari vöktun og kortlagningu á náttúruvá.

3.1 Hlutverk

Starfshópurinn vann sérstaka lýsingu á tilgangi, hlutverkum, viðfangsefnum, gildum og áherslum sameinaðrar stofnunar, sbr. yfirlit í mynd 1. Hér verður gerð grein fyrir þessum þáttum en ítarlegri lýsingu er að finna í fylgiskjali.

Tilgangur stjórnvalda með starfrækslu stofnunarinnar er að skapa forsendur fyrir öryggi almennings og eigna, samfélagslegri hagkvæmni, sjálfbærri nýtingu náttúrunnar og almennri þekkingaröflun á starfssviði hennar.

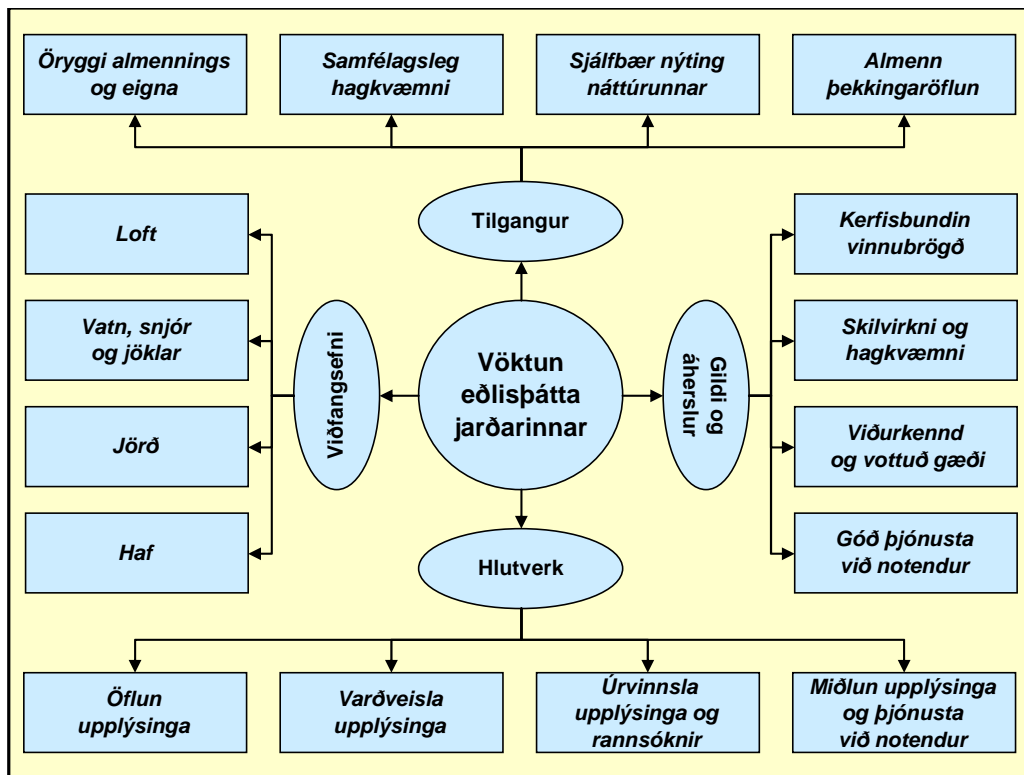
Viðfangsefni stofnunarinnar beinast að eðlisþáttum jarðarinnar, þ.e. lofti, vatni, snjó og jöklum, jörð og hafi. Unnið er að fjölbreyttum verkefnum sem tengjast meðal annars veðri, hafís, mengun í lofti og úrkomu, ofanflóðum, jarðskjálftum, eldvirkni, hniki á yfirborði jarðar, vatnafari, jöklabúskap, hlaupum og flóðum.

Hlutverk stofnunarinnar er að vakta eðlisþætti lofts, láðs og lagar með öflun, varðveislu, úrvinnslu og miðlun upplýsinga í formi tímaraða og korta, spáa, viðvarana, almennra ráðlegginga og í tengslum við þjónustu og upplýsingamiðlun. Nánar tiltekið fela þessi hlutverk í sér:

- Öflun upplýsinga þar sem áhersla er á:
 - Kerfisbundnar athuganir og mælingar.
 - Ýmsar sérmælingar og landfræðileg gögn.
 - Erlenda gagnabanka.

- Fjarkönnunargögn.
- Varðveislu upplýsinga sem miðast við:
 - Skráningu.
 - Samtíma- og langtímagögn.
 - Notkun landupplýsingakerfa.
 - Gagnasöfn og gagnagrunna.
- Úrvinnslu upplýsinga og rannsóknir sem einkum taka til:
 - Greiningu og túlkun gagna
 - Spáa og viðvarana um náttúruvá og hættuástand.
 - Úrvinnslu gagna vegna skipulags, mannvirkjagerðar, áhættumats og viðbragðsáætlana.
 - Rannsóknir
- Miðlun upplýsinga og þjónusta við notendur sem eru:
 - Almennir.
 - Stjórnvöld.
 - Viðskiptavinir, s.s stofnanir og fyrirtæki.
 - Innlendir og erlendir samstarfsaðilar.

Mynd 1. Yfirlit yfir tilgang, hlutverk, viðfangsefni, gildi og áherslur sameinaðrar stofnunar.

Í starfsemi sinni leggur stofnunin áherslu á að starfa á kerfisbundinn og skilvirkan hátt og með viðurkenndum gæðum í þjónustu sinni við stjórnvöld, stofnanir, fyrirtæki og almenning. Skipta má áherslum í fjóra megin þætti:

- Kerfisbundin vinnubrögð.
- Skilvirkni og hagkvæmni.
- Viðurkennd og vottuð gæði.
- Góða þjónustu við notendur.

3.2 Verkefni

Lagt er til að lögbundin verkefni sameinaðrar stofnunar verði sem hér segir:

1. að annast vöktun vegna náttúruvár og gefa út viðvaranir og spár um yfirvofandi hættu af völdum veðurs og veðurtengdra þátta, jarðskjálfta, eldgosa, hlaupa og vatnsflóða;
2. að sjá um rekstur veðurfræðilegra grunnkerfa og annast veðurþjónustu, sbr. lög um veðurþjónustu;
3. að annast almennar kerfisbundnar vatnamælingar í ám, stöðuvötnum, lónum, strandlónum, strandsjó og grunnvatni, þar með talið mælingar á rennsli, vatnshæð, vatnshita, aurburði og öðrum eðlis- og efnafræðilegum eiginleikum vatns, ásamt skráningu og varðveislu slíkra gagna;
4. að annast mælingar á snjóalögum og jöklabúskap og kortlagningu á ísalögum fallvatna og stöðuvatna;
5. að annast mælingar á hvers kyns jarðhræringum, jarðspennu, kvikuhreyfingum og hægum jarðskorpuhreyfingum, auk þess að safna upplýsingum um eldgos og öskufall;
6. að gera athuganir og mælingar á mengun í lofti, úrkomu og vatni;
7. að annast langtímarannsóknir á vatnsauðlindinni, eðli hennar og skilyrðum til nýtingar.
8. að kortleggja veðurfar landsins og fylgjast með loftslagsbreytingum og áhrifum þeirra á þá þætti náttúrunnar sem stofnunin á að vakta
9. að kortleggja stöðuvötn og vatnsfarvegi landsins og gera vatnafars- og flóðakort;
10. að kortleggja jarðskjálftavirkni landsins og fylgjast með breytingum á jarðskjálftavirkni;
11. að sinna verkefnum á sviði ofanflóðavarna, sbr. lög um varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum;
12. að vinna hættumat vegna náttúruhamfara að beiðni almannavarnayfirvalda eða annarra stjórnvalda;
13. að vinna að rannsóknum á starfssviðum stofnunarinnar er hafi það að höfuðmarkmiði að auka þekkingu á ýmsum eðlisþáttum loftis, láðs og lagar, auka þekkingu á vatnafari, veðurfari og jarðskjálftavirkni landsins bæta þjónustuna og auka hæfni stofnunarinnar til að láta í té upplýsingar í þágu atvinnulífs, öryggismála, sjálfbærrar nýtingar auðlinda og annarra þarfa landsmanna;
14. að annast samskipti við Alþjóðaveðurfræðistofnunina og önnur milliríkjasamskipti innan verkahringis stofnunarinnar;
15. að vera ráðuneytinu og öðrum stjórnvöldum til ráðgjafar um málefni á verksviði stofnunarinnar;
16. önnur verkefni sem ráðherra felur stofnuninni sérstaklega.

4. Fjármögnun og rekstur

4.1 Fjármögnun

Fjármögnun Vatnamælinga annars vegar og Veðurstofu hins vegar er mjög ólík eins og fram kemur í töflu 1.¹

Tafla 1. Fjármögnun Vatnamælinga og Veðurstofu.

Fjármögnun	Veður- stofa	Hlutfall	Vatna- mælingar	Hlutfall	Samtals	Hlutfall
Beinar fjárveitingar	624	63%	31	8%	656	47%
Samningur við aðra ríkisstofnun	72	7%	135	35%	207	15%
Seld þjónusta innanlands	62	6%	188	48%	250	18%
Seld þjónusta erlendis	218	22%	37	9%	255	18%
Styrktarsjóðir o.fl.	20	2%	0	0%	20	1%
Samtals	996	100%	391	100%	1.388	100%
Þar af fjárveitingar	624	63%	31	8%	656	47%
Þar af sértekur	372	37%	360	92%	732	53%
Upphaflega af fjárlögum	696	70%	166	42%	863	62%

Um 63% fjármögnunar Veðurstofunnar kemur beint af fjárlögum en aðeins 8% fjármögnunar Vatnamælinga. Hins vegar kemur tiltölulega stór hluti fjármögnunar Vatnamælinga (um 35%) óbeint frá fjárlögum á grundvelli samnings við Orkustofnun. Samsvarandi fjármögnun Veðurstofunnar á grundvelli samnings við Ofanflóðasjóð er um 7%.

Samtals er skiptist fjármögnun stofananna nokkuð jafnt á milli fjárveitinga og sértekna. Hins vegar er hlutfall fjármögnunar af fjárlögum um 62% þegar bæði er horft til beinna fjárveitinga og fjármuni af fjárlögum sem renna til stofnanna á grundvelli samninga við aðrar ríkisstofnanir.

Báðar stofnanir fá verulegar tekjur af sölu þjónustu. Um 28% fjármögnunar Veðurstofunnar er vegna seldrar þjónustu og þá fyrst og fremst til Alþjóðaflugmálastofnunarinnar. Um 58% fjármögnunar Vatnamælinga er vegna sölu á þjónustu til orkufyrirtækja og annarra aðila.

Hátt hlutfall sértekna hjá Vatnamælingum hefur þýtt að stofnunin hefur kostnaðargreint starfsemi sína mjög nákvæmlega og verðleggur þjónustu sína á grundvelli slíkrar greiningar. Veðurstofan hefur ekki unnið slíka greiningu nema að hluta, enda er ytri fjármögnun að stærstum hluta bundin tilteknum aðföngum (tækjum og tilteknum mælingum) fremur en afurðum.

Ólík fjárhagsleg uppbygging Veðurstofu Íslands og Vatnamælinga þýðir að ekki er einfalt að finna eitt rekstrarlíkan sem hentar sameinaðri stofnun. Af þessum ástæðum voru skoðir nokkrir valkostir um rekstrarlíkan:

1. Fjármögnun að mestu leyti af fjárlögum. Þetta myndi þýða að hluti núverandi framlaga frá Orkustofnun og Ofanflóðasjóði myndu renna beint til stofnunarinnar. Sértekjur myndu þá nema u.þ.b. þriðjung af rekstrarumfangi.

¹ Upplýsingar um fjármögnun koma frá stofnununum og lýsa stöðunni eins og hún var í upphafi árs 2008. Mögulegt er að minniháttar frávik sé milli heildartalna í töflunni og fjárlaga.

2. Fjármögnun sem að mestu byggir á óbreyttum aðferðum. Þetta myndi þýða að aðferðir við fjármögnun yrðu fjölbreyttar og ólíkar eftir viðfangsefnum.
3. Öll fjármögnun stofnunarinnar verði á grundvelli samninga við opinbera aðila eða einkaaðila. Þessi aðferð þýðir að skilgreina verður hvaða aðili er eðlilegur kaupandi að ólíkum tegundum þjónustu.

Ljóst er að þessar aðferðir hafa hver um sig bæði kosti og galla. Að mati starfshópsins er ekki ástæða til þess að hverfa frá núverandi fyrirkomulagi varðandi þann hluta fjármögnunar sem byggir á samningum við aðra ríkisaðila. Hins vegar er einnig ljóst að ekki eru við núverandi aðstæður forsendur til að öll fjármögnun hinnar nýju stofnunar byggji á samningum. Má í þessu sambandi nefna að erfitt er án frekari aðgerða og verkaskiptingar innan stjórnáslunnar að finna eðlilega fjármögnunaraðila og viðsemjenda fyrir hluta viðfangsefna nýrrar stofnunar. Í dag kemur langstærstur hluti sértekna eða selðrar þjónustu frá opinberum stofnunum, opinberum sjóðum, alþjóðastofnunum eða fyrirtækjum í opinberri eigu.

Niðurstaðan er því sú að fjármögnunin byggji fyrst um sinn á núverandi aðferðum. Hins vegar er full ástæða til að nýta kosti samningsformsins við fjármögnun, byggða á gagnsærri greiningu kostnaðarþátta og þjónustusamningum með svipuðum hætti og gert hefur verið á Vatnamælingum og þróa starfsemina í þá átt eftir því sem tæk eru á og hentugt þykir. Telur starfshópurinn að mikil samlegð og hagræðing felist í því að samræma strax alla mælinga- starfsemi hinnar nýju stofnunar og samningsforminu við þann rekstur stofnunarinnar. Forsenda þess að þetta sé unnt er að kostnaður allra viðkomandi verkefna verði gerður gagnsær með samræmdum aðferðum. Þetta kallar á kerfisbundna kostnaðargreiningu allra verkefna. Einnig að umsýsla útseldar þjónustu og þjónustu sem er fjármögnuð af fjárlögum verði samræmd í þeim mæli sem unnt er. Með þessu móti skapar stofnunin sér forsendur til að auka þátt fjármögnunar með samningum.

4.2 Rekstrarform

Náin tengsl eru milli fjármögnunar og rekstrarforms. Samkvæmt 3. gr. laga nr. 88/1997 um fjárreiður ríkisins skulu ríkisstofnanir sem sinna starfsemi er að stærstum hluta er fjármögnuð af almennum skatttekjum teljast til A-hluta fjárlaga. Því er ótvírætt að sameinuð stofnun verður í A-hluta við núverandi fjármögnun.

Til B-hluta fjárlaga teljast ríkisfyrirtæki er starfa á markaði og standa að öllu eða verulegu leyti undir kostnaði við starfsemi sína með tekjum af sölu á vöru eða þjónustu til almennings og fyrirtækja, hvort sem er í samkeppni eða í skjóli einkaréttar. Verði fjármögnun í auknum mæli á grundvelli samninga og sértekna kunna síðar meir að skapast möguleikar á því að hægt verði að breyta stofnuninni í ríkisfyrirtæki á B-hluta fjárlaga.

4.3 Gagnamál

Öflun og varðveisla gagna mun verða fyrirferðarmikil í hinni nýju stofnun. Það er álit starfshópsins að eðlilegt sé að frá upphafi verði út frá því gengið að öll þau gögn sem stofnunin aflar fyrir opinbert fé af fjárlögum verði opin fyrir alla og greiðslur komi aðeins til gegn þeim kostnaði sem fer í það að afgreiða eða afhenda gögnin hverju sinni. Er þetta í samræmi við gagnastefnu ríkisstjórnarinnar. Þó getur stofnunin þurft að gera fyrirvara um afhendingu gagna í annarra eigu.

4.4 Samstarfsaðilar og viðskiptavinir

Samstarf við ýmsa aðila og viðskiptavinum mun verða mikilvægur þáttur í starfsemi hinnar nýju stofnunar. Samstarfið felst einkum í gagnkvæmum skiptum á upplýsingum og þekkingu og samstarfsverkefnum á sviði rannsókna og þróunar. Verulegur hluti tekna stofnunarinnar mun koma frá viðskiptavinum sem kaupa þjónustu á grundvelli samninga.

Innanlands á stofnunin í samstarfi við ýmsar ríkisstofnanir, opinber fyrirtæki og sveitarfélög og í rannsóknasamstarfi við ýmsa háskóla. Helstu viðskiptavinir stofnunarinnar eru opinberar stofnanir, orkufyrirtæki, sveitarfélög, Vegagerðin og ýmsir framkvæmdaaðilar, fjölmiðlar, Ofanflóðasjóður og Alþjóðaflugmálastofnunin.

Meðal erlendra samstarfsaðila má nefna aðrar veðurstofur og vatnafræðisstofnanir í Evrópu, háskóla, ýmsar jarðvísindastofnanir, Evrópsku reiknimiðstöðina, ECMWF, Veðurgervihnattastofnun Evrópu, EUMETSAT, Veðurfræðistofnun Evrópu, EUMETNET o.fl. Þá annast stofnunin samskipti við Alþjóðaveðurfræðistofnunina WMO og ýmsar aðrar alþjóðlegar stofnanir sem starfa á verksviði stofnunarinnar

5. Sameinuð stofnun

5.1 Staða stofnunar og stjórnun

Lagt er til að hin sameinaða stofnun starfi undir yfirstjórn ráðherra og að skipaður verði forstjóri sem beri ábyrgð á stjórn, rekstri og starfskipulagi stofnunar gagnvart ráðherra. Forstjóri gerir rekstraráætlanir fyrir stofnunina og ræður annað starfsfólk hennar.

Ekki er lagt til að skipuð verði stjórn yfir stofnunina, og er sú afstaða í samræmi við stefnu umhverfisráðuneytisins um stjórnfyrikomulag A-hluta stofnana. Hins vegar er lagt til að í lögum um stofnunina verði heimildarákvæði sem geri ráðherra kleift að tilnefna, samkvæmt tillögu forstjóra, fagrað sem skuli vera forstjóra til ráðgjafar um starfsemi stofnunarinnar.

5.2 Starfsstöðvar

Höfuðstöðvar Veðurstofunnar eru við Bústaðaveg en Vatnamælingar eru til húsa í Orkugarði í Reykjavík. Unnið er að því að finna starfseminni sameiginlegt húsnæði en slíkt er forsenda fullrar samþættingar og bestu nýtingar á þeim mannauði sem stofnanirnar búa við í dag.

Veðurstofan rekur starfsstöðvar á Akureyri og Ísafirði og hefur starfsemi þeirrar síðarnefndu verið eflað á undanförunum árum með umtalsverðum stuðningi stjórnvalda. Stofnunin nýtur einnig starfskrafta veðurathugunarmanna og gæslumanna með jarðskjálftamælum vítt og breitt um landið. Vatnamælingar ráku tímabundna starfsstöð á Egilsstöðum í tengslum við undirbúning og byggingu Kárahnjúkavirkjunar.

Gert er ráð fyrir að hin nýja stofnun verði með starfsstöðvar á Ísafirði og Akureyri en sameining starfseminnar skapar bættar rekstrarlegar forsendur til að efla starfsemina þar og jafnvel reka fleiri starfsstöðvar utan höfuðborgarsvæðisins..

5.3 *Heiti nýrrar stofnunar*

Ýmis álitamál komu upp í umræðum um heiti hinnar nýju stofnunar og fékk ekkert eitt mál eins mikla umræðu í starfshópnum og það hvað skyldi vera nafn hinnar nýju stofnunar. Í þessu samband voru einkum nefnd tvo andstæð sjónarmið:

- Að huga að hefðinni bæði með tilliti til sögunnar og þess að Veðurstofa Íslands er vel þekkt meðal þjóðarinnar og skipar ákveðinn sess í huga hennar. Samkvæmt þessu væri rétt að halda heitinu Veðurstofa Íslands eða Veðurstofa á hinn nýju stofnun.
- Að leggja áherslu á að um nýja stofnun sé að ræða sem fá víðtækara hlutverk og því muni nýtt nafn undirstrika nýja framtíðarsýn með breyttum áherslum og verkefnum. Einnig það sjónarmið að heiti stofnunarinnar skipti máli við sameininguna og geri öllum starfsmönnum kleift að samsama sig nýrri stofnun. Voru lagðar fram ýmsar tillögur að nýju heiti en ekki voru gerðar tillögur að tilteknu heiti.

Starfshópurinn var ekki einhuga um tillögu að heiti stofnunarinnar og vísar því til umhverfisaráðherra að ákveða um nafn hinnar nýju stofnunar.

5.4 *Undirbúningur og framkvæmd sameiningar*

Hin nýja stofnun verður meðal stærri stofnana ríkisins með um 130 starfsmenn auk veðurathugunarmanna og annarra starfsmanna á landsbyggðinni sem er nokkuð á annað hundrað. Rekstrarumfang stofnunarinnar mun í upphafi nema um 1,4 miljörðum króna á ári. Ljóst er að sameining stofnana er vandasamt verkefni og því nauðsynlegt að vel sé vandað til þess. Sérstaklega er mikilvægt að hugað sé vel að stöðu og réttindum starfsmanna og gæta að nauðsynlegu samráði við þá. Lagt er til að réttindi starfsmanna verði tryggð þannig að þeim verði boðin störf við hina nýju stofnun og þeir haldi núverandi kjörum sínum. Þá er mikilvægt að starfsemi hinnar nýju stofnunar geti hafist með vissu og festu í starfmannahaldi og starfskipulagi strax í upphafi þ.e. 1. janúar 2009. Til þess að svo megi verða þarf undirbúningur að hefjast fyrir að ákvörðun starfskipulags og ráðningu starfsmanna hjá hinn nýju stofnun.

Mynd 2 sýnir helstu þætti undirbúnings og framkvæmdar sameiningar. Gert er ráð fyrir að ferlið taki um hálf ták en hin faglega og rekstrarlega samþætting starfseminnar mun að sjálfsögðu taka lengri tíma. Tímasetningar einstakra verkefna og áfanga geta breyst í samræmi við áherslur og aðstæður. Lagt er til að í lögum um stofnuna verði ákvæði til bráðabirgða um að forstjóri stofnunarinnar verði skipaður frá 1. ágúst 2008 og skuli hann frá þeim tíma vinna að undirbúningi sameiningarinnar í samráði við umhverfisaráðherra. Undirbúningurinn mun m.a. fela í sér:

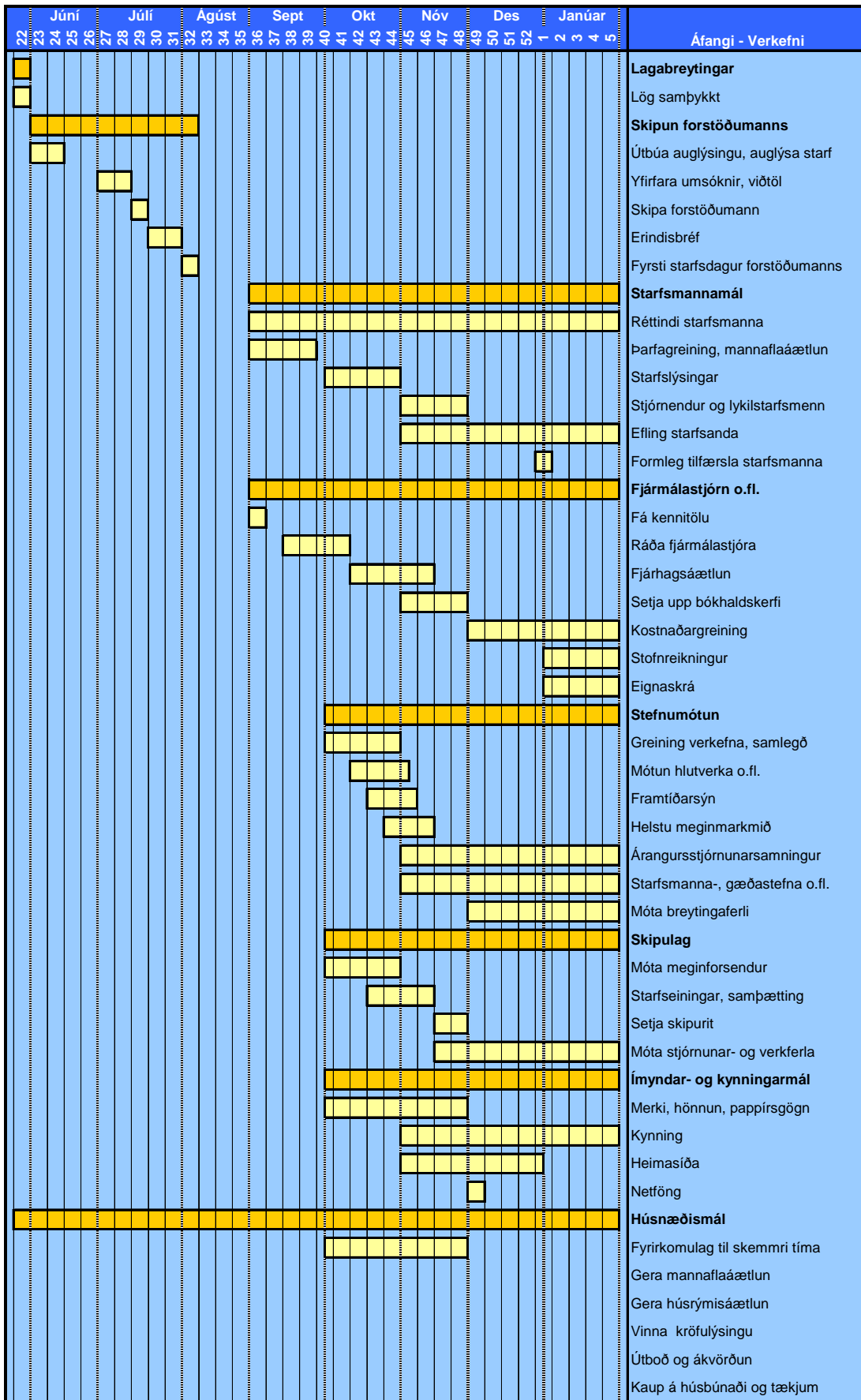
- Skipun forstjóra.
- Starfsmannamál
- Fjármálastjórn
- Gerð og samræming stofnanasamninga
- Stefnumótun.
- Skipulag.
- Ímyndar- og kynningarmál.
- Húsnæðismál.

6. Frumvarp til laga um hina nýju stofnun

Með hliðsjón af þeim tillögum sem kynntar eru hér að ofan um hlutverk, yfirstjórn og rekstur hinnar nýju stofnunar, hefur umhverfísráðuneytið í samráði við starfshópinn unnið drög að frumvarpi til laga um hina nýju stofnun, sem endurspeglar tillögurnar að svo miklu leyti sem rétt er talið að þær þurfi að koma fram í lögum um stofnunina. Önnur atriði tillagnanna eru settar fram sem tillögur fyrir ráðuneytið og yfirstjórn hinnar nýju stofnunar þegar til framkvæmda kemur.

Auk löggjafar um hina nýju stofnun telur starfshópurinn mikilvægt að styrkja lagasetningu um vatnafarsrannsóknir og vöktunar á náttúruvá annarri en veðurtengdri náttúruvá til samræmis við lög um veðurþjónustu og snjóflóð og skriðuföll og vill beina því til umhverfísráðherra að sem fyrst verði hafist handa við að undirbúa lagasetningu á þessum sviðum.

Mynd 2. Undirbúningur og framkvæmd sameiningar.

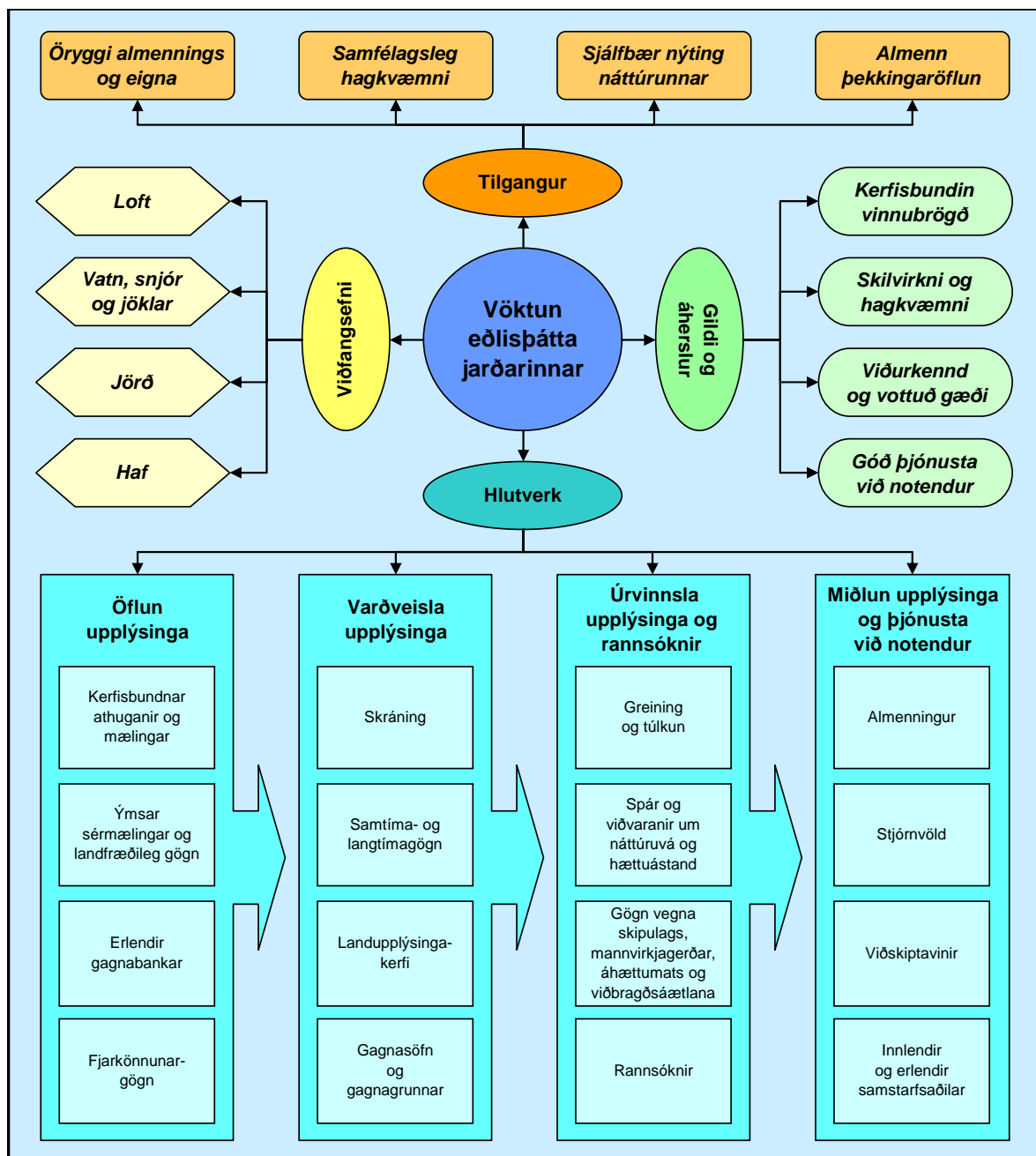

Hlutverk nýrrar stofnunar um verkefni Veðurstofu Íslands og Vatnamælinga

Inngangur

Með sameiningu á starfsemi Veðurstofu Íslands og Vatnamælinga er stefnt að styrkingu á faglegri hæfni og getu starfseminnar, ásamt hagræðingu í rekstri. Hér er lýst tilgangi, hlutverki, viðfangsefnum, gildum og áherslum sameinaðrar stofnunar, sbr. yfirlit í mynd 1.

Mynd 1. Yfirlit yfir tilgang, hlutverk, viðfangsefni, gildi og áherslur sameinaðrar stofnunar.

1. Tilgangur

Tilgangur stofnunarinnar er að skapa forsendur fyrir öryggi almennings og eigna, samfélagslegri hagkvæmni, sjálfbærri nýtingu náttúrunnar og almennri þekkingaröflun á starfssviði hennar.

1.1 Öryggi almennings og eigna

Stuðlað er að öryggi almennings og eigna með samtímavöktun og spám um hegðan náttúrunnar í þeim tilgangi að vara við náttúruvá og lámarka þannig slys og tjón af völdum hennar.

1.2 Samfélagsleg hagkvæmni

Þekking á náttúrunni og líklegri þróun hennar er forsenda þess að staðið sé að áætlunum, skipulagi, framkvæmdum og fyrirbyggjandi aðgerðum gegn náttúruvá með öruggum og hagkvæmum hætti.

1.3 Sjálfbær nýting náttúrunnar

Langtíma gagnasöfnun og rannsóknir á þeim þáttum náttúrunnar sem stofnunin vaktar og líklegri þróun, leggja grundvöll að skynsamlegri og sjálfbærri nýtingu auðlinda og aðgerðum til eftirfylgni umhverfisstefnu stjórnvalda á hverjum tíma.

1.4 Almenn þekkingaröflun

Með hagnýtum rannsóknum á verkefnasviði stofnunarinnar er stefnt að því að auka almenna þekkingu og skilning m.a.á langtímaþróun ýmissa umhverfisþátta. Þessi þekkingaröflun einnig er forsenda þess auka hæfni stofnunarinnar til vöktunar, rannsókna og ráðgjafar á verkefnasviði sínu.

2. Viðfangsefni

Viðfangsefni stofnunarinnar beinast að eðlisþáttum jarðarinnar, þ.e. lofti, vatni, snjó og jöklum, jörð og hafi. Unnið er að fjölbreyttum verkefnum sem tengjast meðal annars veðri, hafis, mengun í lofti og úrkomu, ofanflóðum, jarðskjálftum, eldvirkni, hniki á yfirborði jarðar, vatnafari, jöklabúskap, hlaupum og flóðum.

2.1 Loft

Stofnunin annast með rekstri veðurathugunarkerfa og öflun fjarkönnunargagna (háloftamælingar, ratsjár- og gervihnattagögn) rauntímavöktun á veðri og gefur út veðurlýsingu, veðurspár og viðvaranir um ýmsa þætti veðurs bæði á landi og sjó. Þá veitir stofnunin veðurþjónustu við flug innan íslenska flugstjórnarsvæðisins. Stofnunin stundar rannsóknir á veðri, veðurspám og veðurfari landsins bæði til að bæta veðurþjónustuna en einnig vegna langtíma loftslagsbreytinga. Loks fylgist stofnunin með ósoni í lofthjúpi, geislunarbúskap jarðarinnar og efnamengun í lofti og úrkomu.

2.2 Vatn, snjór og jöklar

Stofnunin annast með rekstri vatnshæðarmælakerfis og langtímarannsóknnum á vatnafari öflun grundvallarupplýsinga og þekkingar á vatnafari landsins. Stofnunin stundar rannsóknir á vatnsauðlindinni, eðli hennar og skilyrðum til sjálfbærrar nýtingar. Má í þessu sambandi nefna afkomumælingar jökla og aurframburð. Stofnunin annast einnig mælingar, rannsóknir, og áhættumat og sendir út viðvaranir vegna hættu á hlaupum og vatnsflóðum byggðum á rennslisspám og flóðakortum svo og vegna ísingar á landi. Stofnunin annast verkefni á sviði ofanflóðavarna og vaktar staðbundna hættu á ofanflóðum í þéttbýli.

2.3 Jörð

Stofnunin sér um rekstur landsnets jarðskjálfta- og jarðhniksmæla, annast úrvinnslu mæligagna og rauntímavöktun á jarðskjálftum, eldgosum, kvikuhreyfingum og jökulhlaupum á Íslandi. Hún safnar upplýsingum um jarðskjálfta, jarðsuð, ísskjálfta og hægar jarðskorpuhreyfingar og stundar jafnframt rannsóknir á öllum þessum þáttum til að efla vöktunargetu sína og hæfni til að gefa út viðvaranir. Enn fremur safnar stofnunin upplýsingum um öskufall frá eldgosum, þegar ástæða þykir til.

2.4 Haf

Stofnunin vaktar og varðveitir upplýsingar um ýmsa eðlisþætti hafsins eins og hitastig, hafís, ísingu á sjó, breytingar á sjárvarstöðu s.s. vegna loftlagsbreytinga og sjólag. Stofnunin annast mælingar, rannsóknir, áhættumat á þessum þáttum og sendir út viðvaranir vegna hættu á sjávarflóðum, hafís á siglingaleiðum og ísingu á skipum. Þá stundar stofnunin athuganir og rannsóknir á áhrifum vatnsfalla og aurburðar á strandsjó og sjávarlónum.

3. Hlutverk

Hlutverk stofnunarinnar er að vakta eðlisþætti lofts, láðs og lagar með öflun, varðveislu, úrvinnslu og miðlun upplýsinga í formi tímaráða og korta, spáa, viðvarana, almennra ráðlegginga og í tengslum við þjónustu og upplýsingamiðlun.

3.1 Öflun upplýsinga

3.1.1 Kerfisbundnar athuganir og mælingar

Stofnunin stundar reglubundnar mælingar á ýmsum þáttum náttúrunnar. Stór hluti mælinga er sjálfvirkur. Meðal mælinga stofnunarinnar má nefna:

- Almennar veðurathuganir og mælingar á veðurtengdum þáttum.
- Háloftaathuganir.
- Mælingar á mengun í lofti og úrkomu og á geislun og ósóni í lofthjúpi jarðar.
- Jarðskjálfta- landris-, landreks- og þenslumælingar.
- Almennar vatnamælingar í ám, stöðuvötnum, lónum og grunnvatni.
- Almennar jöklamælingar, mælingar á legu jökulsporða og skráning á jökulhlaupum.
- Mælingar á aurburði, vatnshita og öðrum eðlis- og efnafræðilegum eiginleikum vatns.
- Mælingar og athuganir á strandlónum og strandsjó.

3.1.2 Ýmsar sérmælingar og landfræðileg gögn

Hluti vöktunar krefst sérstakra mælinga og athugana. Má í þessu sambandi nefna athuganir á hafís og sjávarhita, uppgufun og kortlagningu á ísalögum fallvatna og stöðuvatna, mælingar á yfirborði og útlínum jökla, snjóalögum, kortlagning stöðuvatna og farvega svo og kortlagningu sprunga í yfirborði jarðar. Einnig er ýmsum upplýsingum safnað í einstökum rannsóknarverkefnum á vegum stofnunarinnar. Landfræðileg gögn eru auk fjarkönnunargagna, Vatnaskrá, kortagögn og aðrar stað- eða svæðistengdar tölulegar upplýsingar.

3.1.3 Erlendir gagnabankar

Mikilvægar upplýsingar og þá sérstaklega um veður koma frá erlendum stofnunum eða gagnabönkum og þá oft samtímagögn.

3.1.4 Fjarkönnunargögn

Gervihnattamyndir og önnur fjarkönnunargögn skipta miklu máli í ýmsum þáttum starfseminnar. Mikill hluti þeirra fæst með erlendu samstarfi bæði við Evrópu og Ameríku.

3.2 Varðveisla upplýsinga

3.2.1 Skráning

Skráning er að miklu leyti sjálfvirk og byggir á samtímaskráningu, þar sem mælitæki skila gögnum beint til stofnunarinnar. Annarra gagna er aflað með beinum mælingum eða handvirkri skráningu. Öflugt gæðaeftirlit er með gagnaöflun og skráningu til að tryggja öryggi og áreiðanleika gagna á öllum stigum notkunar og varðveislu.

3.2.2 Samtíma- og langtímagögn

Samtímagögnum er hægt að miðla beint á vef stofnunarinnar eða til gagnabanka samstarfsaðila, innlendra sem erlendra. Öll mæligöng og ýmis afleidd gögn (meðaltöl og aðrar kennistærðir) eru gæðaprófuð og yfirfarin áður en þau eru tekin til varðveislu til lengri tíma, þannig að hægt sé að fá sem nákvæmast yfirlit yfir langtímaþróun og breytingar þeirra náttúru- og umhverfisþátta sem eru á verksviði stofnunarinnar.

3.2.3 Landupplýsingakerfi

Landfræðilegar upplýsingar eru varðveittar í sérstöku landupplýsingakerfi en landfræðileg gögn eru þverfagleg og skipta máli á flestum sviðum starfseminnar.

3.2.4 Gagnasöfn og gagnagrunnar

Hin ýmsu gagnasöfn stofnunarinnar eru varðveitt í margvíslegum gagnagrunnum. Mikilvægt er að tryggja öruggan rekstur þeirra svo og þróun og viðhald á samhæfðum gagnabönkum fyrir ólíkar tegundir gagna sem stofnunin aflar. Stofnunin beitir sér fyrir samræmingu á grunnkerfum og uppbyggingu gagnagrunna annarra opinberra aðila sem afla gagna á fagsviðum stofnunarinnar.

3.3 Úrvinnsla upplýsinga og rannsóknir

3.3.1 Greining og túlkun

Stofnunin greinir og túlkar niðurstöður mælinga, afleiddra stærða og annarra gagna sem hún aflar sér. Í þessu sambandi þarf yfirleitt að greina mikinn fjölda mælinga og annarra gagna, auk útreikninga með ýmsum líkönum til að fá heildarmynd af tilteknu viðfangsefni.

3.3.2 Spár og viðvaranir um náttúruvá og hættuástand

Stofnunin vinnur reglulegar spár um veður og vaktar hættu á ofviðri, snjóflóðum, aurskriðum, jarðskjálftum, eldgosum, sjávarflóðum, hlaupum, vatnsflóðum, ísingu og hafísútbreiðslu og sendir út viðvaranir og aðrar upplýsingar til að draga úr hættu á manntjóni og öðrum skaða.

3.3.3 Gögn vegna skipulags, mannvirkjagerðar, áhættumats og viðbragðsáætlana

Stofnunin stundar úrvinnslu á gögnum og ráðgjöf vegna skipulags, mannvirkjahönnunar og áhættumats og tekur þátt í gerð viðbragðsáætlana vegna ýmiskonar náttúruvár.

3.3.4 Rannsóknir

Á vegum stofnunarinnar eru stundaðar ýmsar hagnýtar rannsóknir sem falla að starfssviði hennar. Má í þessu sambandi nefna almennar rannsóknir og kortlagningu á veður- og vatnafari landsins og rannsóknir á langtímaþróun veður- og vatnafars sem og loftslagsbreytingum. Einnig vinnur stofnunin að rannsóknum á virkni jarðskorpunnar, eðli ofanflóða, eðli og hegðun jökla og ýmissa annarra umhverfisþátta í lofti, láði og legi. Auk þess tekur stofnunin þátt í alþjóðlegu samstarfi sem miðar að því að auka hæfni hennar og þekkingu í veðurfræði, vatnafræði, jöklafræði, jarðskjálftafræði og öðrum sviðum jarðeðlisfræði sem undir stofnunina heyra.

3.4 Miðlun upplýsinga og þjónusta við notendur

3.4.1 Almennigur

Stofnunin miðlar upplýsingum til almennings og veitir margskonar þjónustu á verksviði sínu. Má í þessu sambandi nefna veðurspár og viðvaranir um óveður, upplýsingar um jarðskjálfta, snjóflóð, vatns- og sjávarflóð og eldgos. Hún veitir einnig almennar upplýsingar um viðfangsefni stofnunarinnar.

3.4.2 Stjórnvöld

Stofnunin sinnir þjónustu og upplýsingamiðlun til stjórnvalda. Stofnunin veitir almenna ráðgjöf til stjórnvalda og hún er í beinu samstarfi við yfirvöld almannavarna varðandi ýmiskonar upplýsingar um náttúruvá, hættuástand og áhættumat.

3.4.3 Viðskiptavinir

Stofnunin sinnir mælingum og rannsóknum fyrir stofnanir og fyrirtæki samkvæmt verkefningum. Helstu viðskiptavinir stofnunarinnar eru opinberar stofnanir, orkufyrirtæki,

sveitarfélög, Vegagerðin og ýmsir framkvæmdaaðilar, fjölmiðlar, Ofanflóðasjóður og Alþjóðaflugmálastofnunin.

3.4.4 *Innlendir og erlendir samstarfsaðilar*

Gagnkvæm dagleg gagnaskipti er stór þáttur í erlendu samstarfi stofnunarinnar. Þá hefur stofnunin samskipti við ýmsa aðila vegna margvíslegra verkefna og rannsókna. Má þar helst nefna aðrar veðurstofur og vatnafræðisstofnanir í Evrópu, ýmsar jarðvísindastofnanir, Evrópsku reiknimiðstöðina, ECMWF, Veðurgervihnattastofnun Evrópu, EUMETSAT, Veðurfræðistofnun Evrópu, EUMETNET o.fl. Þá annast stofnunin samskipti við Alþjóðaveðurfræðistofnunina WMO og ýmsar aðrar alþjóðlegar stofnanir sem starfa á verksviði stofnunarinnar. Innanlands á stofnunin í samstarfi við ýmsar ríkisstofnanir, opinber fyrirtæki og sveitarfélög. Loks á stofnunin í rannsóknasamstarfi við ýmsa háskóla bæði innanlands og utan.

4. Gildi og áherslur

Í starfsemi sinni leggur stofnunin áherslu á að starfa á kerfisbundinn og skilvirkan hátt og með viðurkenndum gæðum fyrir stjórnvöld, stofnanir, fyrirtæki og almenning. Skipta má áherslum í fjóra megin þætti:

- Kerfisbundin vinnubrögð.
- Skilvirkni og hagkvæmni.
- Viðurkennd og vottuð gæði.
- Góð þjónusta við notendur.